

Udržitelnost a energetika obcí a regionů z pohledu samospráv

Akce: Příležitost pro region 2023

Dne: 10. 5. 2023

Místo: EA Hotel Tereziánský dvůr Hradec Králové

Jana Kuthanová, předsedkyně výboru NS MAS ČR

NS MAS ČR - podpora MAS a obcí v oblasti energetiky

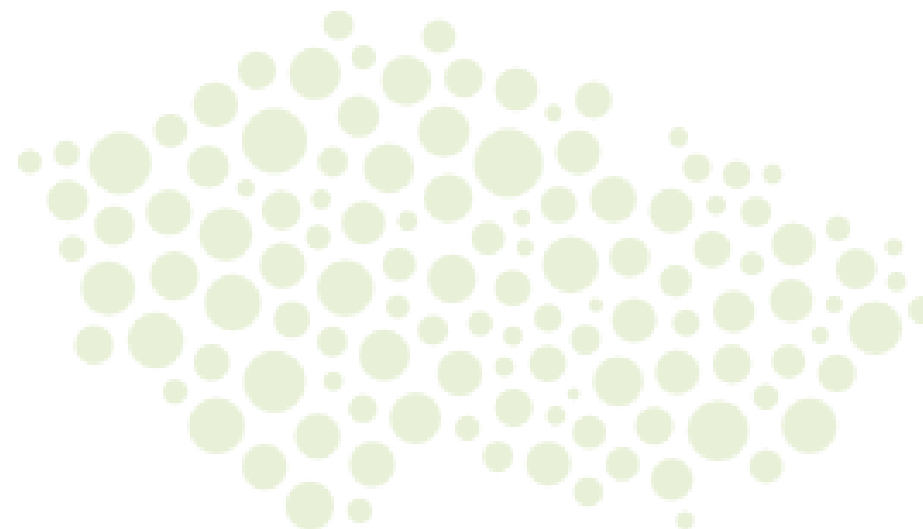
Čím se NS MAS a MAS v energetice zabývají?

Energetické úspory:

- Opatření v rámci stávajících programů zaměřená na zateplení veřejných budov a úsporná veřejná osvětlení (CS obce);
- Připravovaná/nyní spouštěná – tepelné a energetické úspory pro všechny ostatní CS (domácnosti, podnikatelé, atd.);
- EnKoMAS / NZÚ Light;

Komunitní energetika (v rámci transformace z centralizované na decentralizovanou):

- Zakládání-iniciace energetických společenství;
- Realizace opatření v rámci stávajících i nových dotačních programů na výstavbu OZE;

Podpora implementace témat energetiky od NS MAS:

- Advocacy policy – vyjednávání podmínek podpory u orgánů státní správy, řídicích orgánů apod.
- Osvětová činnost (jak navenek tak dovnitř členské základny)
- Vzdělávací a edukační činnost (pro pracovníky MAS)
- Účast na odborných fórech a platformách (např. UKEN, kulaté stoly apod.)

Platforma Komunitní energetiky NS MAS ČR

- Založena rozhodnutím výboru NS MAS ČR dne 13. 07.2021.
- V současné chvíli se jí účastní 96 členů z 80 MAS
- Za roční působnost jsme realizovali více jak 10 eventů (např. tematických dnů nebo setkání členů) a dva vícedenní workshopy s partnery z Belgie zaměřené na přenos know-how v oblasti energetických komunit a obnovitelných zdrojů energie;
- Ve spolupráci s Frank Bold připravili koncept stanov pro energetická společenství
- Vyjednali pro nás zakotvení NS MAS a MAS v Národním plánu obnovy v rámci komponenty 2.5.3 (energeticky úsporná opatření);

UNIVERSUM PKE:

Není energetika jako energetika:

Komunální energetika

- Město/obec rozvíjí nové energetické zdroje a služby pouze v rámci svého majetku a na svém území;
- Snazší realizace vzhledem k instalaci na budovách vlastněných městem/obcí;
- Města/obce mohou následně své projekty transformovat do komunitních (včleněním do energetické komunity)
- Pro realizaci není potřeba měnit současný právní rámec v ČR.
- Možnost vytvoření schémat a nástrojů pro podporu rozvoje decentralizované energetiky

Komunitní energetika

- Kooperace většího množství subjektů – města/obce, SME, jednotliví spotřebitelé, společenství
- Orientace primárně na environmentální, sociální a hospodářské přínosy oproti generování zisku
- Využití v ČR signifikantně limitováno opožděným procesem transponování evropských energetických směrnic (odhad 2023)
- EU směrnice* přináší nové koncepty jako občanské energetická společenství nebo společenství pro OZE pro překročení bariér.

**Směrnice: 2018/2001 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a 2019/944 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou*

Proč Komunitní energetika?

- **Nezávislost na centralizovaných dodávkách energií**
- **Ochrana před nekontrolovatelným růstem cen**
- **Podpora prosperity místních komunit**
- **Udržitelnost –environmentální, ekonomická i společenská**
- **Snížení znečištění**

...aneb: „Co si doma uvaříme, to si taky sníme...”

Nejčastější výmluvy

- Není legislativa
- U nás to zatím nefunguje
- Naši lidi to nepochopí
- Soláry nás nespasí

MASka jako inkubátor energetického společenství *aneb „Kuchařka jak na to“...*

Mapujeme území a jdeme do terénu;
Setkávání v prostorách MASky;
Je více otázek než odpovědí ;
Vytvoření „jádra“ společenství – fanoušci, lidé z oboru, vlastníci FVE;
Právní akt – založení spolku (opravdu stačí tři osoby, jednu už máme – MASku);
Vysíláme (alespoň) jednu osobu na kurz „ZoKoMAS“ pořádaného NS MAS ČR nebo jsme našli „svého energetika“;
Pro úspěšný přechod do další fáze potřebujeme alespoň jednoho pracovníka znalého energetiky a jednoho fundraisera/facilitátora;

MAS vykonává v rámci MPO EFEKT EnKo MAS prostřednictvím Komunální nebo komunitní?

Mapujeme potenciál pro zdroje, spotřebu, píšeme energetické koncepce.

EnKoMAS se může současně angažovat v novém ES (nesmí však pracovat v dalším EKIS nebo M-EKIS);

Sdílí zdroje (kanceláře, vybavení, lidi) s MASKou;

ES se věnuje rozvoji členské základny, networkingu a budování jejích zdrojů;

Členové svou energii spotřebovávají sami, přebytky prodávají do sítě.

Realizace projektů s privátními sítěmi (JOM)

ES je kompatibilní s právním prostředím ČR (po novelizaci EZ);

ES se může „osamostatnit“;

Z členů se stávají „Prosumers“;

Probíhá naplno sdílení energie mezi účastníky prostřednictvím veřejné sítě;

ES je z většiny financováno z poplatků za sdílené energie

Budování dalších zdrojů vlastněných komunitou (ES)

Už se to vaří:

- **Lex OZE I –snadnější instalace a provoz střešní FVE (již platí)**
 - Zvýšení hranice pro povinnost licence z 10 kWp na 50 kWp
 - Snížení nároků na povolování střešních instalací (do 50 kWp bez nutnosti povolení –UR, SP, mimo památkové zóny)
- **Lex OZE II –Energetická společenství (jedná se o návrh, předpoklad účinnosti od 1.1.2024)**
 - Energetické společenství a Společenství pro obnovitelné zdroje (výroba, spotřeba, prodej, ukládání, distribuce, správa sítě, en. služby),
 - Právní forma právnická osoba,
 - Členství (FO, malé popř. střední podniky, územní samosprávné celky a jejich společnosti) a účinná kontrola,
 - Neziskový charakter (...hlavním účelem není vytvářet zisk, ale poskytovat environmentální, hospodářské nebo sociální přínosy svým členům nebo územím, kde provozuje svou činnost),
 - Hlavní činnosti vyrábí , spotřebovává, sdílí, prodává, distribuuje nebo poskytuje svým členům další energetické služby.),
 - Registrace: ES Osvědčení vydávané ERÚ,

Už se to vaří:

- **Lex OZE III (výhled - účinnost od roku 2025):**
 - Sdílení elektřiny (...*poskytování en. z jiného právního důvodu, než je prodej.*)
 - Alokované množství (...*procentuální část dodávky z předávacího místa výroby do odběrného místa člena energetického společenství.*) Dodávkou energie je pak naměřené množství snížené o alokované množství v rámci ES.
 - Alokační klíč –statický, dynamický, kombinovaný (*k úpravě později*)
 - Právo členů ES na průběhové měření.
 - Shromažďování dat o sdílení -OTE má povinnost zajišťovat a poskytovat účastníkům skutečné hodnoty výroby a spotřeb zapojené do sdílení, data z měřidel má povinnost dodat distributor
 - Distribuční poplatky –sleva na sdílenou elektřinu (*povinnost ERU v jednání*)
 - Aktivní zákazník –spotřebovává, sdílí a prodává elektřinu a nejde o jeho hlavní podnikatelskou činnost

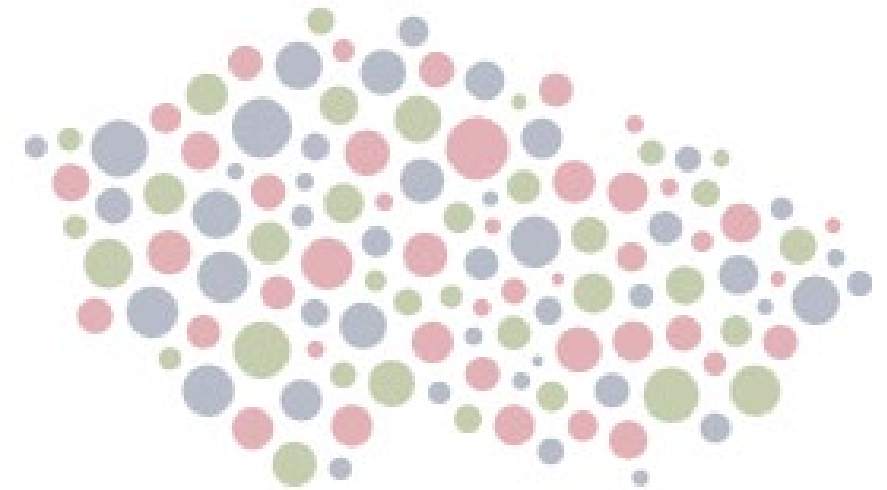
Už se to vaří:

Energetická společenství –základní typy dle oblastí:

- ES bytové domy
- ES v části obce
- ES obchodní a průmyslové zóny
- Mikroregionenergetického společenství
- Společenství pro obnovitelné zdroje

Kde na to vzít?

- **OP ŽP**
 - instalace zdrojů,
 - snížení energetické náročnosti budov
- **Modernizační fond**
 - RES+ -instalace zdrojů na majetku měst, obcí a jejich společností
 - KOMUENERG – Komunitní energetika (v přípravě)
- **NPO - NZU**
 - podpůrný dotační program Zakládání energetických společenství
- **Poradenství pro rozvoj ES**
 - Poradci v síti EKIS a EnKoMAS

P.S. Crowdfunding není sprosté slovo...Pro další inspiraci čtěte ZDE

**HRADECKÝ
VENKOV**

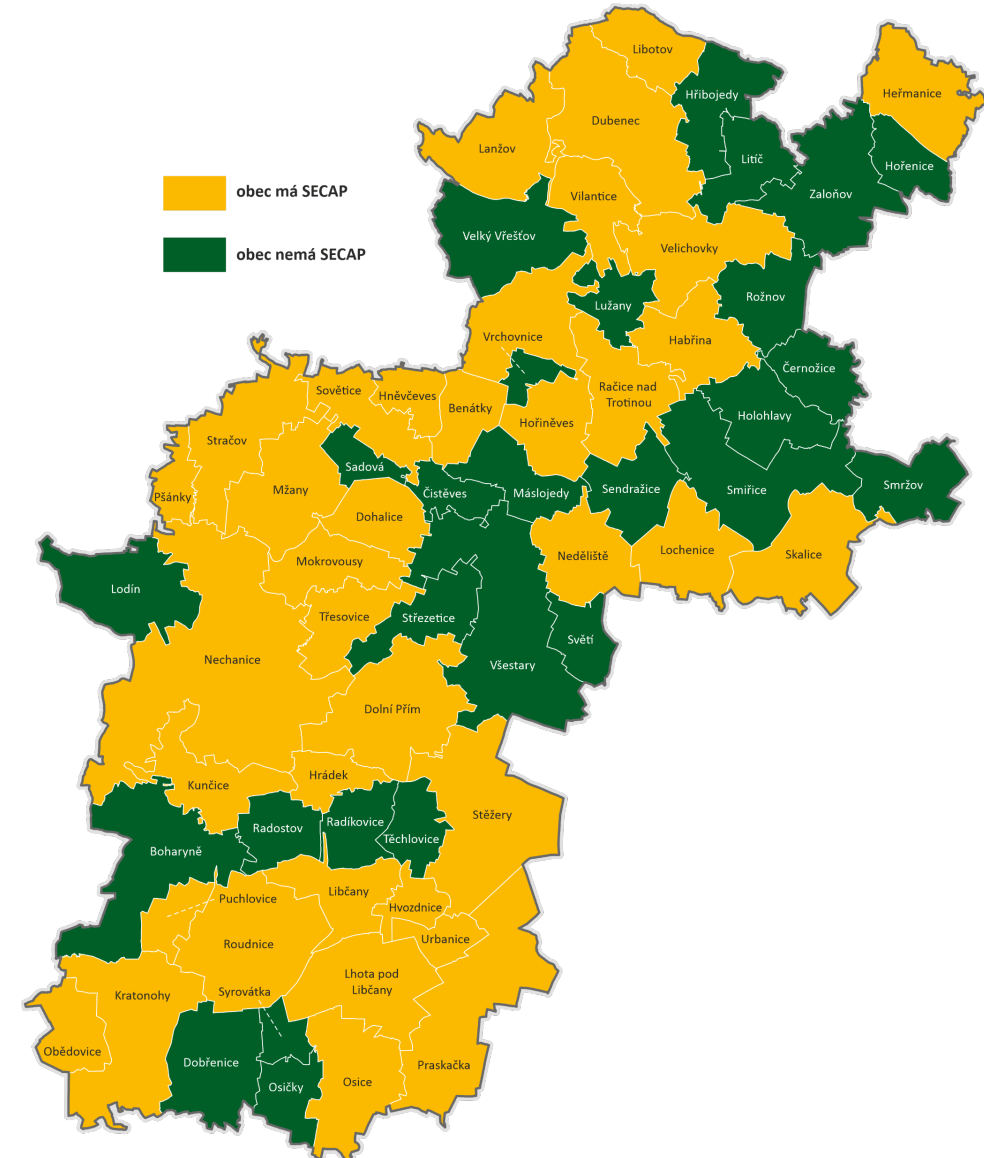
MÍSTNÍ AKČNÍ SKUPINA HRADECKÝ VENKOV

Příklady z MAS Hradecký venkov

SECAP – Akční plán pro udržitelnou energii a klima na území obcí Hradeckého venkova

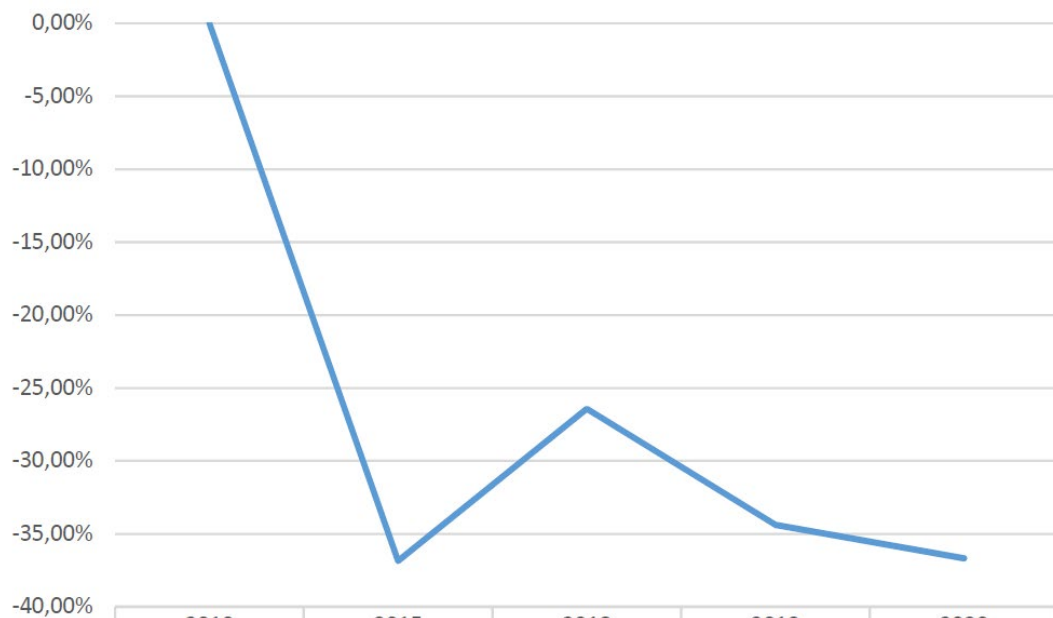
- Začátek zpracování Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima v obcích Hradeckého venkova – červen 2021
- **Schválen ke dni 17. 10. 2022**
- Závazek: snížení emise CO₂ do roku 2030 o 40% ve srovnání s rokem 2010
- Zaregistrován SECAPU v Paktu starostů a primátorů dne 7. 3. 2023
- *Vize: udržitelný rozvoj území postavený na spolupráci partnerů včetně využití místních zdrojů a kapacit a respektující principy chytrého venkova*
- **38 obcí Hradeckého venkova**
- Zpracování společného Akčního plánu pro udržitelnou energii a klima na území obcí Hradeckého venkova jako zastřešujícího dokumentu přistoupených obcí v oblasti energetické účinnosti, využívání OZE na jejich území a adaptace na změnu klimatu

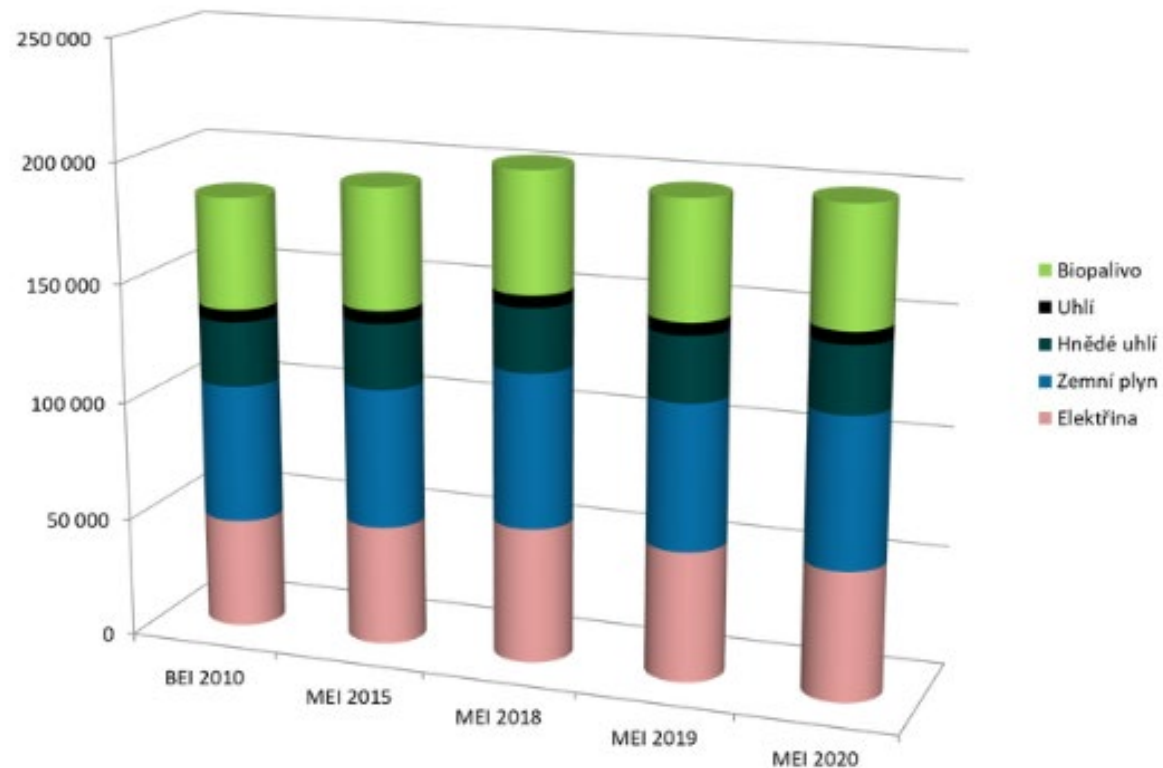
V číslech ...

Snížení emisí CO₂

	2010	2015	2018	2019	2020
Relativní snížení	0,00%	-36,86%	-26,44%	-34,39%	-36,68%

Spotřeby energií na našem území

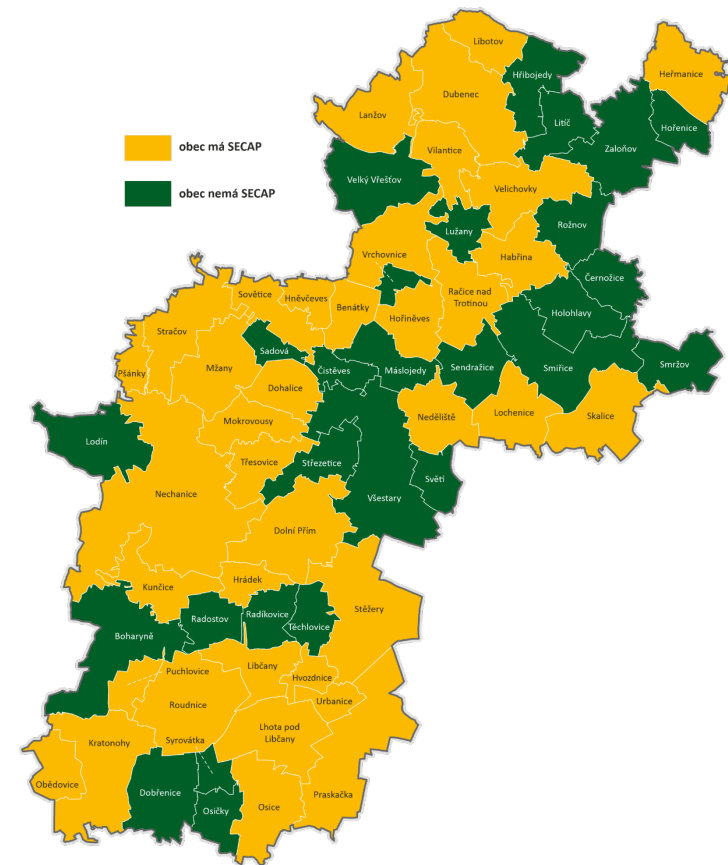

SECAP – Akční plán pro udržitelnou energii a klima na území obcí Hradeckého venkova

SECAP je rozdělen do několika částí podle sektorů, kterými se zabývá:

- Prvním sektorem je majetek obcí
- ✓ *Veřejné budovy v majetku obcí*
- ✓ *Všechny další objekty v majetku obcí, včetně objektů obcemi vlastněných společností a příspěvkových organizací*
- ✓ *Soustavy veřejného osvětlení v obcích*
- ✓ *Místní výroba elektřiny v rámci majetku obcí*

Sektor Veřejné budovy v majetku obcí	2010	2020	2030
Elektřina (MWh)	1 424	1 559	1 384
Biopaliva (MWh)	9	11	11
Zemní plyn (MWh)	1 907	2 805	1 973
Uhlí (MWh)	52	0	0
Celkem (MWh)	3 340	4 375	3 368
Sektor Veřejné osvětlení	2010	2020	2030
Elektřina (MWh)	1 441	1 272	1 173
Sektor Místní výroba elektřiny	2010	2020	2030
FVE veřejné budovy v majetku obcí (MWh)	0	3	1 173

*Přehled vývoje
spotřeby a
plánované spotřeby
a výroby energie v
zahrnutých
sektorech v období
2010–2020–2030*

Příklady z MAS Hradecký venkov

Pakt primátorů a starostů

- Evropská iniciativa - Pakt starostů a primátorů – dobrovolné zavázání ke zvýšení energetické účinnosti a používání obnovitelných zdrojů energie na svém území
- V ČR již 155 přistoupených obcí a měst, z toho 38 obcí z regionu MAS Hradecký venkov
- Signatáři Paktu se zavazují ke splnění cíle snížit emise CO₂ do roku 2030 o 40%
- Podstatou členství v Paktu je uskutečňovat vybrané projekty, které povedou na území obcí ke snížení emisí, dalším cílem je realizace opatření přispívajících k adaptaci území na změnu klimatu

PROČ SECAP

- ✓ Obce potřebují mít dokument, podle kterého budou řešit energetickou koncepci
- ✓ Je podstatné mít v koncepci aktuální data, mít zpracovanou výrobu, spotřebu a potenciál
- ✓ Vytvořit implementační plán a hledat zdroje financování

Fungování v praxi

nestačí mít koncepční dokument, obce musí mít někoho, kdo se bude o aktivity starat,
plánovat a průběžně je vyhodnocovat

MAS Hradecký venkov podporuje obce na našem území

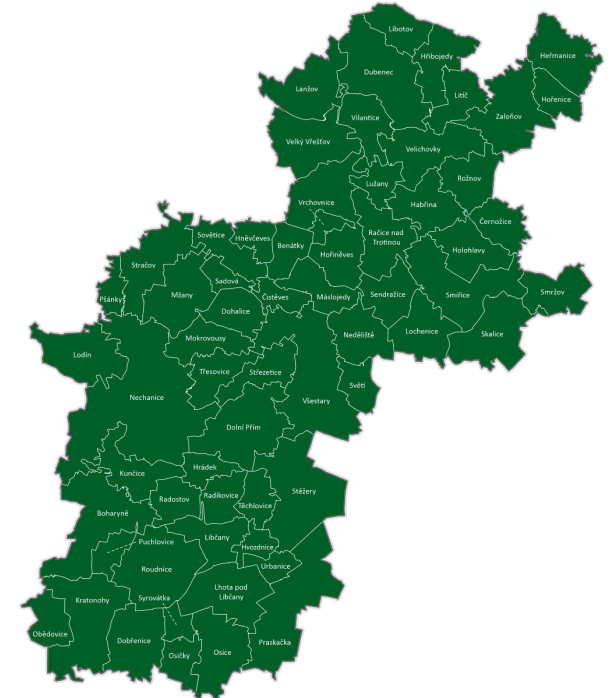
Energetický konzultant

Příklady z MAS Hradecký venkov

Podpora udržitelného rozvoje obcí a měst na území Hradeckého venkova

- V rámci výzvy NPŽP 13/2021 - 5.1.B - Pakt starostů a primátorů pro klima a energii
- Organizace 4 Místních dnů pro klima a energii, jejichž účelem je zvýšení veřejného povědomí o tématech:
 - ✓ energetická efektivita
 - ✓ využívání obnovitelných zdrojů energie
 - ✓ odolnost vůči změně klimatu
 - ✓ propojení energetiky a změny klimatu

Příklady z MAS Hradecký venkov

Místní den pro energii a klima na území MAS Hradecký venkov

- I. *Místní den pro energii a klima dne 10. 6. 2022 v rámci Zemědělského dne v Sověticích*
 - Seznámení veřejnosti s problematikou úspory emisních skleníkových plynů a prezentace příkladů opatření, jak úspory dosáhnout
 - Spolupráce s SPŠ, SOŠ a SOU Hradební, obor Průmyslová ekologie – Obnovitelné zdroje
 - Představení anemometru a průřez tepelným čerpadlem
- II. *Místní den pro energii a klima dne 11. 11. 2022 v rámci Vítání sv. Martina v Hořiněvsi*
 - Zvyšování veřejného povědomí o tématu jako je energetická efektivita, využívání obnovitelných zdrojů energie a odolnost vůči změně klimatu
 - Jak na úspory energií v domácnosti
 - Vždy účast energetického specialisty, konzultace s ním nad aktuálními dotačními možnostmi

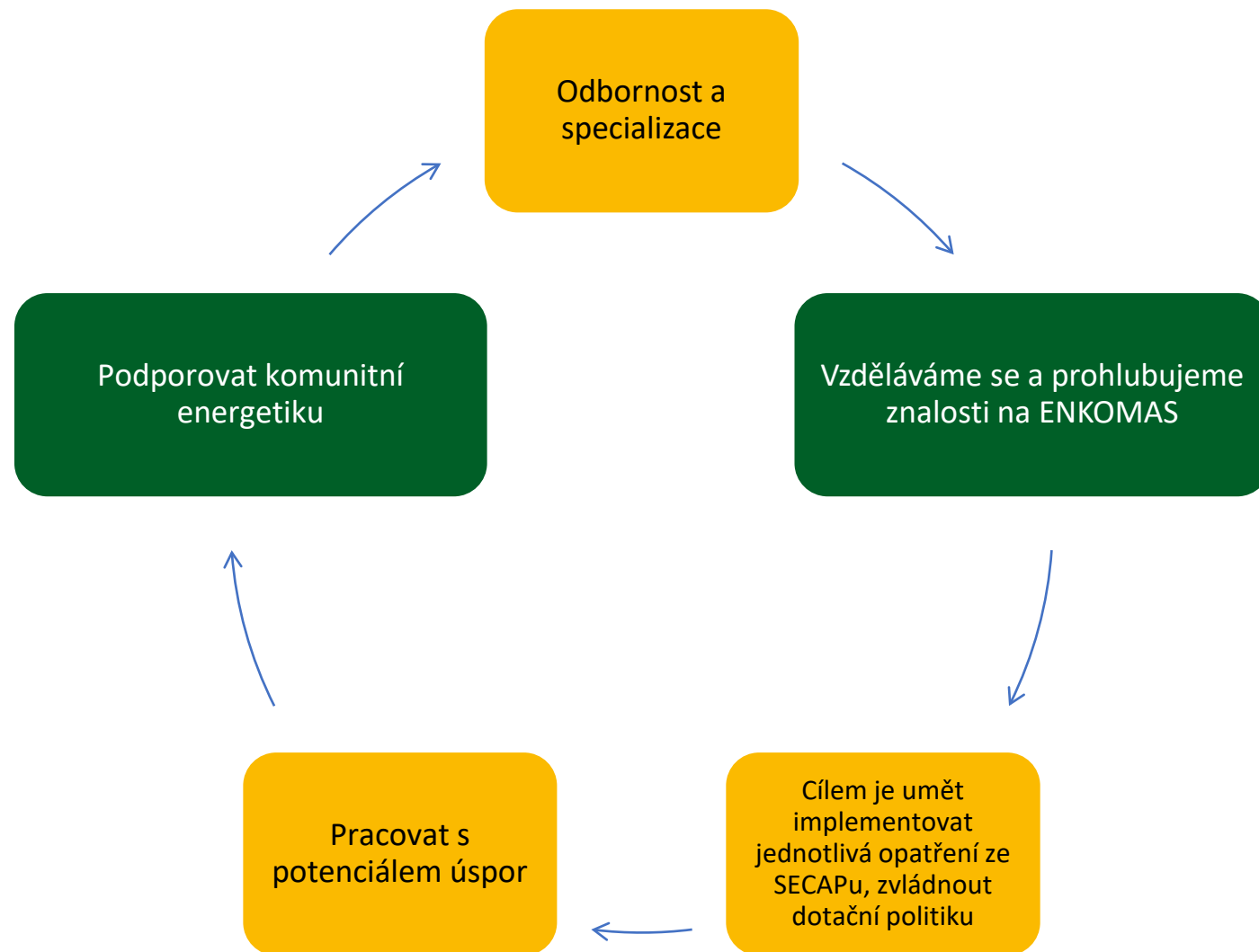

Podpora komunitní energetiky

- Projekt v programu Interreg Central Europe na podporu transformace energetiky
- Založení energetické komunity ENERKOM Hradecký venkov
- Energetické komunity jsou novým tématem s nedostatkem znalostí a právních předpisů
- zapojené státy : Itálie, Rakousko, Německo, Polsko, Maďarsko, Chorvatsko, Česká republika – ENVIROS s.r.o. a MAS Hradecký venkov
- Cílem je naučit se jak vybudovat komunitu, spolupracovat a definovat nejefektivnější participativní proces zapojení
- Energetická komunita je nástroj, který pomůže Evropě pomoci při transformaci energetiky

Co nám chybí??

**HRADECKÝ
VENKOV**

DĚKUJEME ZA POZORNOST

Jana Kuthanová

+ 420 724186825

ke@hradeckyvenkov.cz

www.hradeckyvenkov.cz

- pke@nsmascr.cz
- www.nsmascr.cz
- www.mistniakcniskupiny.cz
- www.regionysobe.cz